

שם הכלי: שאלון ההתערבויות של עובדים סוציאליים (במקרה של אלימות) ☸

הכלי פותח בשנת: 2003, על ידי: ארזי (2003). ☸

1	מטרת הכלי	השאלון בודק את בחירת איש המקצוע בהתערבות הטיפולית, הסמכותית או בחוסר בהתערבות ביחס לתיאורי מקרה
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	עובדים סוציאליים
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	במחקרה של ארזי (2003) מופיעה טבלה המהווה מערך של פעולות אפשריות מצד האדם בעל הפיגור השכלי ותגובות אפשריות מצד ההורה. כל סט של פעולות הוגדר על ידי העובד הסוציאלי על פני 4 רמות: (1) אין אלימות, (2) תוקפנות מילולית, (3) אלימות פיזית קלה, (4) אלימות פיזית קשה. מערך זה נותן 16 מצבים אפשריים שעל-פיהם נבנו תיאורי המקרה
6	סוג סולם המדידה	המשתנים התלויים ביחס לתיאורי האלימות כללו 6 אפשרויות התערבויות מקצועיות. הניבדקים התבקשו לציין ביחס לכל תיאור מקרה באיזו מידה יש לנקוט בכל אחת מאפשרויות ההתערבות. מידת הצורך דורגה על סולם ליקרט בן 5 דרגות (1 = כלל לא, 5 = במידה רבה מאוד). רצף ההתערבויות נע בין אי-התערבות, דרך התערבות טיפולית ועד התערבות סמכותית. רצף זה בנוי מהקטגוריות הבאות: (א) חוסר התערבות, (ב) שיחה טיפולית, (ג) הכנסת סומכת למשפחה, (ד) הוצאה חלקית מהבית, (ה) התערבות פקיד סעד, (ו) דיווח למשטרה.
7	סוג הפריטים בכלי	פריטי דירוג
8	אורך הכלי	15 תיאורי מקרה כשבכל מקרה הנחקר מתבקש לדרג 6 פריטים (סוגי התערבויות)
9	מהימנות	לא צויינה
10	תקיפות	הסכמה בין שופטים - נשמרו רק אותם תיאורי פעולות אשר זכו לאחוז הסכמה העולה על 80%.

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
519	ארזי לילך (2003). קבלת החלטות של עובדים סוציאליים במקרים של אלימות במשפחה כלפי ילדים בעלי פיגור שכלי - השפעת עמדות העובד, ההתנהגות המאתגרת של הילד ואלימות ההורה. אונ' חיפה. תואר שני. מנחה: ד"ר דובדבני אילנה.

שאלון ההתערבויות של עובדים סוציאליים

המצבים הבאים מתייחסים למשפחת א' הכוללת את יוסי האב ודינה האם, גידי בן ה-13 מאובחן כבעל פיגור שכלי "קל-בינוני", וכן דני בן ה-17 ויעל בת ה-8.

בכל אחד מהמקרים הנך מתבקש/ת לציין באיזו סבירות היית נוקט/ת בכל אחת מן ההתערבויות ביחס למצבור של תגובות והתנהגויות הדומות להתנהגות המתוארת.

הערה: אם הנך פקיד סעד - בהתייחסותך להתערבות "עירוב פקיד סעד" נא התייחס/י לסבירות שבנקיטת התערבות זו על-ידי עובדים סוציאליים שאינם פקידי סעד.

1. ההורים יוסי ודינה מנהלים ויכוח סוער במטבח על המצב הכלכלי הקשה של המשפחה, הנובע בין השאר מההוצאות המיוחדות עבור צרכיו המיוחדים של גידי. במהלך הויכוח נכנס למטבח גידי. האם דינה יושבת בוכייה והאב יוסי מתחיל לצעוק על גידי: "הכל בגללך! הרסת לנו את החיים! הלוואי ולא היית נולד!"

הייתי נוקט/ת בהתערבות:	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

2. חברי המשפחה יושבים יחד בסלון וצופים בטלוויזיה. גידי רוצה לצפות בתוכנית אחרת ומתחיל לצעוק בקולי קולות ומקלל את כל חברי המשפחה. האם דינה נותנת לגידי שתי סטירות לחי מצלצלות, אוחזת בידיו בחוזקה וגוררת אותו לחדרו תוך פגיעה מכוונת בחפצים הניצבים בדרך.

הייתי נוקט/ת בהתערבות:	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5

5	4	3	2	1	הכנסת סומכת למשפחה
5	4	3	2	1	הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ
5	4	3	2	1	עירוב פקיד סעד
5	4	3	2	1	דיווח למשטרה

3. דינה עוזרת לגידי להתארגן בבוקר לביה"ס כאשר לפתע מתפרץ עליה גידי בצעקות, מושך בשערותיה בחוזקה ובוועט בבטנה. דינה בוועטת חזרה בבטנו של גידי ומטלטלת אותו בחוזקה אל הקיר.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

4. האב יוסי משחק בחצר כדורסל עם שני בניו, דני וגידי. במהלך המשחק הכדור נשמט מידיו של גידי ומתגלגל הרחק. גידי מתעצבן ודוחף את אחיו דני בחוזקה, מפילו לרצפה ובוועט בו. האב יוסי אוחז את גידי בחוזקה בידיו ומושך אותו בחוזקה לחדרו תוך הבהרה שישאר שם עד שיירגע.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5

דיווח למשטרה 1 2 3 4 5

5. גידי מבקש מאביו יוסי כי יסיעו למפגש חברתי אך הרכב של המשפחה נמצא אצל האם שהסיעה את אחותו יעל לחוג ריקוד. גידי מתפרץ על אביו ומקלל אותו. האב יוסי צועק עליו כי הוא אפס ולא שווה כלום, כפוי טובה וכי לא מגיעים לו המאמצים הרבים שמשקיעים בו.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

6. גידי ואחותו יעל משחקים בסלון בקלפים וכאשר גידי מפסיד הוא משליך את כל החפצים שהיו על השולחן והודף את יעל בחוזקה אל הקיר. יעל קוראת לאם דינה שאוחזת את גידי בחוזקה בידיו ומושכת אותו בחוזקה לחדרו תוך הבהרה שיישאר שם עד שיירגע.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

7. גידי מבקש מאימו דינה כי תסיעו לחוג שחייה אך הרכב של המשפחה נמצא אצל האב יוסי שהסיע את אחיו דני לקורס הכנה לקראת הצבא. גידי מתפרץ עליה ומקלל אותה קללות נמרצות, וכן מאשים אותה שהיא פוגעת בו בכוונה ומעודדת ועוזרת רק לאחיו ולאחותו להצליח. האם מסבירה לגידי שהיא מעריכה מאוד את מאמציו אך גם עליו להתחשב בשאר חברי המשפחה.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

8. גידי יושב וצופה בטלוויזיה. האב יוסי נכנס לחדר ומעביר את התחנה לחדשות. גידי קם ממקומו ודוחף את אביו יוסי בחוזקה אל הקיר. האב תופס את גידי בחוזקה בידו וצועק עליו, בועט בו בחוזקה, גורר אותו לחדרו וסוגרו בחדר.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

9. האם דינה עוזרת לגידי להתארגן בבוקר ליציאה לביה"ס וגידי מסתבך עם לבישת החולצה אך מתעקש לרכוס את הכפתורים בעצמו. היא מתפרצת וצועקת עליו ש"בגלל עקשנותו המטופשת יאחרו", דוחפת אותו בחוזקה לרצפה ובוועטת בו.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר	1	2	3	4	5

שעות במשך היום ואחה"צ

עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

10. יעל יושבת ומכינה את שיעורי הבית שלה ומסרבת לשחק עם גידי. גידי מתפרץ עליה, הודף אותה בכעס ובחוזקה אל הקיר וקורע את עבודתה. יעל בוכה והאם דינה עוזרת לה לאסוף את הניירות תוך הבעת צער רבה על מעשיו של גידי.

הייתי נוקט/ת בהתערבות:	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

11. האם דינה חוזרת הביתה לאחר שקיבלה נזיפה מהמנהל בעבודתה. גידי ניגש לקבלה בשמחה והיא הודפת אותו בכעס ובחוזקה אל הקיר כשהיא צועקת עליו: "הכל בגללך!!"

הייתי נוקט/ת בהתערבות:	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

12. האם דינה עוזרת לגידי להתארגן בבוקר לביה"ס כאשר לפתע מתפרץ עליה גידי בצעקות, מושך בשערותיה בחוזקה ובוועט בבטנה. האם דינה מתקפלת ומגינה על ראשה בידיה.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

13. יעל אחותו של גידי יושבת ומכינה את שיעורי הבית שלה ומסרבת לשחק עם גידי. גידי מתפרץ עליה, משליך קורע את עבודתה, דוחף אותה בחוזקה לרצפה ומושך בשערותיה כך שראשה נחבט ברצפה מספר פעמים. האם דינה נכנסת לחדר וצועקת על גידי: "מפגר! מטומטם! רוצה שכולם כאן יהיו מפגרים כמוך ולא יוכלו לעשות כלום עם החיים שלהם! הלוואי והיית במוסד ולא מפריע כאן כל הזמן!"

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5

14. המשפחה נכנסת לבית כשלפתע דוחף גידי בחוזקה את אימו דינה אל הקיר. האם דינה נבהלת וצועקת על גידי כי הוא אפס ולא שווה כלום, כפוי טובה וכי לא מגיעים לו המאמצים הרבים שמשקיעים בו.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
-------------------------	--------	-------------	---------------	-----------	----------------

5	4	3	2	1	אי הפעלת התערבות
5	4	3	2	1	קיום שיחה טיפולית
5	4	3	2	1	הכנסת סומכת למשפחה
5	4	3	2	1	הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ
5	4	3	2	1	עירוב פקיד סעד
5	4	3	2	1	דיווח למשטרה

15. המשפחה יושבת לאכול ארוחת ערב וגידי אינו אוהב את האוכל המוגש ומקלל את אימו קללות נמרצות. האם דינה אוחזת חוזקה בידיו של גידי ומושכת אותו בחוזקה לחדרו תוך הבהרה שישאר שם עד שיירגע.

הייתי נוקט/ת בהתערבות :	כלל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאוד
אי הפעלת התערבות	1	2	3	4	5
קיום שיחה טיפולית	1	2	3	4	5
הכנסת סומכת למשפחה	1	2	3	4	5
הוצאה חלקית של גידי מהבית למספר שעות במשך היום ואחה"צ	1	2	3	4	5
עירוב פקיד סעד	1	2	3	4	5
דיווח למשטרה	1	2	3	4	5